

ГЕРУК Я.В
ст. гр. ОЕЕЗмкт-21

«ГРОШОВІ КОШТИ» І «ГРОШОВІ ПОТОКИ»: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК І ВІДМІННОСТІ

Сьогодні майже неможливо переоцінити роль грошей в ринковій економіці нашої держави, адже у грошовій формі відбуваються майже усі економічні взаємовідносини між людьми. Гроші залишаються до сьогодні найбільш ліквідними активами.

Обсяг наявних грошей на підприємстві визначають одну з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства – його платоспроможність. В результаті господарських операцій формується надходження та використання грошових коштів, що вимагають суворого цільового спрямування на досягнення поставлених господарських завдань підприємства.

Концептуальні основи сутності, виникнення та руху грошових потоків достатньо широко розглянуті в економічній літературі, а саме дослідженню даної проблематики присвятили свої роботи такі українські вчені, як В.В. Баліцька, М.Д. Білик, І.А. Бланк, Г.О. Крамаренко, А.М. Поддєрьогін, Прушківський В.І., О.Є Чорна, російські фахівці – В.В.Бабіч, В.В. Ковальов, Л.Н. Павлова, та зарубіжні економісти – Р. Брейлі, Ю. Брігхем, Л. Гапенські, Дж. К. Ван Хорн, А.М. Кінг, Б. Койлі, С. Майєрс, А.М. Хіл Лафуєнте та ін.

Інтерес до дослідження питань аналізу грошових потоків підприємств пов'язаний із їх надзвичайною важливістю в забезпеченні стабільної діяльності та фінансової стійкості підприємств, впливом на функціонування всіх структурних підрозділів підприємства, високою чутливістю до багатьох факторів.

Трактування терміну «Грошові кошти» слід почати з нормативних документів. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (IAS 7) «Звіт про рух грошових коштів» визначає грошові кошти як готівку в касі та депозити до запитання [1]. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємства трактують грошові кошти, як готівку, кошти на рахунках у банку та депозити до запитання [2]. Згідно до Положення бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» грошові кошти – готівка та кошти на рахунках органів Державного казначейства України, у банках депозити до запитання [3].

Отож, усі визначення терміну «грошові кошти», що були наведені вище, дають не повне формулювання, а лише перераховують їх складові і потребують більш точного уточнення.

С.М. Остафійчук вважає, що так як грошові кошти є абсолютно ліквідними активами, тому до даного поняття не завжди можна віднести абсолютно всі залишки на рахунках в банках, тому що їх ліквідність може сильно відрізнитися від абсолютної [4, с. 216]. У підтримку думки автора, варто зазначити, що дійсно, у будь-який момент часу підприємство не зможе використати усі грошові кошти які знаходяться на рахунках у банку.

Й.С. Завадський, Г.В. Осовська вважають грошові кошти – доходами та надходженнями. Але такий підхід не є доцільним, так як грошові кошти виступають не тільки у формі доходів та надходжень, але й у формі витрат [6, с. 323; 7, с. 235].

В.В. Бабіч, С.В. Сагова зазначають, що під грошовими коштами варто розуміти валюту України та іноземну валюту [8, с. 280].

На думку І.С. Несходовського грошові кошти – це абстрактний вимірник економічних процесів, явищ, об'єктів, який суб'єкти згодні приймати як платіжний засіб [9, с. 15].

Після детального аналізу теоретичних та методологічних напрацювань вітчизняних і зарубіжних економістів, доцільно відзначити, що відсутнє єдине, загальноприйняте визначення поняття «грошові кошти». Тому варто сформулювати наступне визначення: грошові кошти є поняттям бухгалтерського обліку, яке відображає найліквідніші активи підприємства та може бути у формі готівки, коштів на рахунках в банку, депозитів до запитання. Дане визначення включає в себе та узагальнює усі підходи до визначення грошових коштів, а саме: сутність грошових коштів, напрями їх використання та кінцевий результат.

Грошові кошти, які отримує підприємство у результаті своєї діяльності, називаються грошовим потоком. Постійний та динамічний характер повинні мати грошові надходження, адже вони свідчать про безперервний грошовий потік. Економічна категорія «грошовий потік» (Cash flow) включено у фінансову діяльність вітчизняних підприємств з іноземних джерел. Зокрема, міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (IAS 7) «Звіт про рух грошових коштів» визначає потоки грошових коштів як надходження і виплати грошових коштів і еквівалентів грошових коштів [1].

Проаналізувавши наукові праці провідних учених-економістів,

слід відзначити, що існує значна кількість підходів до трактування грошового потоку як економічної категорії. О. Мартякова, І. Єпіфанова визначають грошовий потік як різницю між отриманими й виплаченими підприємством грошовими коштами за певний період часу [9, с.160; 11, с.248].

О. Терещенко, характеризує грошовий потік як результат руху грошових коштів підприємства за той чи інший період часу, тобто в загальному вигляді це різниця між надходженнями грошових коштів та їх виплатами за період [12, с. 125].

К. Крічевець дає таке визначення грошового потоку: «Грошовий потік являє собою надлишок коштів, наявний в необмеженому розпорядженні підприємства... Є для керівництва підприємства насамперед масштабом вимірювання можливостей внутрішнього фінансування», а також: грошовий потік у загальному вигляді є «перевищення сумарних готівкових грошових коштів підприємства над його готівковими витратами» [13, с. 174]. Як правило, грошові потоки розгорнуто не розглядаються, що призводить до невірної оцінювання структури та змісту і як наслідок, прийняття неправильного управлінського рішення.

Отже, грошовий потік – це запас грошових коштів, який формується завдяки співвіднесенню різноспрямованих потоків. А тому, слід чітко розділити поняття потоку від запасу: потік – явище динамічне, співвідносне з плином часу, у той час як запас є статичним і вимірюється на певний момент часу.

Провівши детальний аналіз літературних джерел, абсолютно впевнено можна стверджувати, що на сьогоднішній день не має єдиного комплексного підходу до визначення сутності понять «грошові кошти» і «грошові потоки». На основі трактувань провідних економістів, науковців можна сформулювати об'єктивні та найбільш точні визначення даних термінів. Таким чином, грошовий потік – це запас грошових коштів, який формується завдяки співвіднесенню різноспрямованих потоків. А грошові кошти – поняття бухгалтерського обліку, яке відображає найліквідніші активи підприємства та може бути у формі готівки, коштів на рахунках в банку, депозитів до запитання.

Література:

1. Адамик Б.П. Банківські електронні послуги: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-Бланш, 2005. – 94 с.
2. Бабіч В.В. Фінансовий облік (облік активів) : навч. посіб. / В.В.

Бабіч, С.В. Сагова. – К. : КНЕУ, 2006. – 282 с.

3. Єпіфанова І.Ю. Вхідні та вихідні грошові потоки підприємства як економічна категорія / І.Ю. Єпіфанова // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні». – Вінниця, 2013. – С. 247-249.

4. Єфіменко В.І. Облік у зарубіжних країнах : навч.метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В.І. Єфіменко, Л.І. Лук'яненко; за ред. В.І. Єфіменка. – К. : КНЕУ, 2005. – 211 с.

5. Завадський Й.С. Словник економічних термінів: менеджмент, маркетинг, підприємництво / Й.С. Завадський, Т.В. Осовська, О.О. Юркевич. – Житомир : ЖІТІ, 1999. – 444 с.

6. Крічевець К. Теоретичні основи контролінгу грошових потоків підприємства / К. Крічевець // Наука молода. – Т., 2007. – Вип. 8. – С. 172-175.

7. Мартякова О.В. Грошові потоки в системі управління фінансово-господарською діяльністю підприємства / О.В. Мартякова // Наукові праці. – Донецьк, 2007. – Вип. 32(126): Серія: Економічна. – С. 158-162.

8. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств від 28.07.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uazakon.com/big/text892/pg1.htm>.

9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dipifr.info/lib_files/standards/ukr/standards_010109/IAS_7.pdf.

10. Несходовський І.С. Облік грошових коштів та контроль їх виконання в підприємствах торгівлі : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» [Електронний ресурс] / І.С. Несходовський. – К., 2009. – 20 с.

11. Осовська Г.В. Економічний словник / Г.В. Осовська, О.О. Юркевич, Й.С. Завадська. – К.: Кондор, 2007. – 358 с.

12. Остафійчук С.М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – С. 215-220.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» від 28.12.2009 р. № 1541, зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0103-10>.

14. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібник / О.О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.